

Moško potovanje

Kaj pomeni postati moški, in še pomembneje, *kako* postati moški. Ni bolj tvegane podviga kot dozorevanje v moškega: polno je nevarnosti, pasti in nesreč. Gre za veliko preizkušnjo, ki v življenju čaka vsakega moškega - mladega ali starega. Toda malokdo se prebije skoznjo. Naše tvegano potovanje je še težje zato, ker živimo v času, ko se je zelo težko orientirati in ko je zelo malo očetov, ki bi nam pokazali, kako naj ustrezno ravnamo.

Moški močno potrebujemo nekakšno označeno stezo. Ne potrebujemo dodatnih pravil, še enega seznama načel in še več navodil. Pač pa potrebujemo izhojeno pot, ki so jo označili moški rodovi v preteklih stoletjih. Prepričan sem, da takšno pot lahko najdemo.

»Deček brez očetovske figure je kot raziskovalec brez zemljevida.« Matere lahko resnično občutijo olajšanje, da za sinove ne morejo biti dovolj (pravzaprav niti tisto, kar najbolj potrebujejo). Sin potrebuje očetovski lik.

V stari zavezi je dediščina oče - sin veljala za najpomembnejšo izmed vseh: če poznamo očeta nekega moškega, v veliki meri poznamo tudi moškega samega. Če pogledamo širšo sliko, vidimo tudi, da se Bog Svetega pisma predstavlja kot veliki Oče - torej ne predvsem kot mati niti ne kot samo Stvarnik, ampak kot Oče.

Svet, v katerem živimo, je namreč izgubil nekaj življenjsko pomembnega - nekaj, kar je ključnega pomena za razumevanje življenja in moškega mesta v njem. Čas, v katerem živimo, je čas brez očeta. Mislim, da to drži z dveh vidikov. Prvič, večina moških in večina dečkov nima resničnega očeta, ki bi jih zmožel voditi skozi džungle moškega potovanja. In drugič, ti moški in dečki - večina izmed nas - so »nedokončani« moški in moški, s katerimi očetje niso ravnali kot očetje v pravem pomenu besede. Ali pa smo dečki oziroma dečki v moških telesih.

Ne živimo v svetu, kjer bi bila v središču prisotna navzočnost ljubečega, močnega očeta, ki je tesno vpet v naše življenje in h kateremu se lahko kadar koli zatečemo po nasvet, tolažbo in vse ostalo, kar potrebujemo.

To je pravzaprav priložnost za novo upanje. Kajti življenje, kakršnega poznate kot moški, *ni* vse: obstaja še drug način - pot, ki so jo stoletja utrjevali možje pred nami, označena steza. Obstaja tudi Oče, ki nam je voljan to pot pokazati in nam pomagati, da se bomo nanjo podali.

Moško potovanje

Kot številni moški, ki prebivajo na tem delu sveta (samotni moški, ki ob sebi nimajo očeta, ki bi ga lahko povprašali, kako storiti to ali ono; ali moški, ki v bližini nimajo nobenega drugega moškega; ali moški, ki so preponosni, da bi kaj povprašali moške v svoji bližini), sem pomoč iskal na spletu. Imel sem čuden občutek. Kot da se poskušam pretvarjati, da sem moški, in poskušam sam popraviti sistem za zalivanje trate. Nikogar ni bilo, ki bi mi pokazal, kako se to naredi, zato sem si ogledal prikupen posnetek, namenjen ljudem, ki imajo dve levi roki, in se počutil kot desetletnik. Risanka za moškega, ki je v resnici fantek. Oborožen z informacijami in krhko samozavestjo sem se odpravil nazaj ven in poskusil znova. Ponovno brez uspeha.

Zakaj si tako razdražen?

Ti bom povedal, zakaj sem razdražen. Iz dveh razlogov. Prvič, razdražen sem zato, ker nimam nikogar, ki bi mi pokazal, kako se to naredi. Zakaj si moram s takimi rečmi vedno sam razbijati glavo?

Razdražen sem tudi zato, ker tega ne znam narediti sam: jezi me, ker potrebujem pomoč. Ze zdavnaj sem se namenil živeti tako, da ne bom potreboval pomoči; zaobljubil sem se, da bom vsemu kos. To je grozna in dokaj običajna zaobljuba osirotelih moških, ki so kot dečki ostali prepuščeni sami sebi in ugotovili, da resnično nimajo nikogar in da so moški še posebej nezanesljivi - torej moraš stvari narediti sam. Jezen sem tudi na Boga: le zakaj mora biti tako težko?

Saj vem, marsikaj je pricurjalo na dan ob tem spodletelem poskusu popravila sistema za zalivanje; a podobno bi bilo tudi v številnih drugih primerih. Denimo izpolnjevanje davčne napovedi. Pogovor s šestnajstletnim sinom o zmenkih. Nakup avtomobila. Kupovanje hiše. Odločanje o spremembi poklicne poti. Skratka, v kateri koli preizkušnji, v kateri sem pozvan, da igram moškega, a pri tem takoj zaznam nadležni občutek, ki mi pravi: *Ne vem, kaj se bo iz tega izcimilo. Sam sem. Od mene je odvisno, ali bo stvar opravljena.*

Prepričan pa sem, da občutkov samote nimam le jaz. Večina moških, ki sem jih spoznal, pogosto doživlja podobno.

Mora ti uspeti.

Ključna zaobljuba, ki me opredeljuje kot moškega, ali močna sila, ki me vleče, je ugotovitev, da sem na svetu sam, zato moram paziti, da ne storim napake. MORA MI USPETI. Odmaknjeni opazovalec v meni ob tem pravi: *Vav — to je pa veliko odkritje. Pravkar si zadel v črno. Neverjetno - to je zaznamovalo vse tvoje življenje, ti pa tega niti ubesediti nisi znal. Zdaj se ti je razkrilo in veš, od kod izvira, kajne? Gre za osirotelost, za življenje brez očeta.*

ALI MOJA IZKUŠNJA SOVPADA?

Nedokončani moški

Deček se mora na potovanju do moškosti veliko naučiti; moški pa postane samo ob dejavnem očetu in občestvu moških. Ne gre drugače. Da bi lahko deček postal mož - in da bi vedel, da je postal mož mora imeti vodiča, očeta, ki bi mu pokazal, kako popraviti kolo, vreči trnek v vodo, telefonirati dekletu, dobiti službo in vse ostalo, s čimer se deček sreča med odraščanjem. Razumeti moramo, da se moškost *podeljuje*. Deček se tega, kdo je in kakšne so njegove sposobnosti, nauči od moškega (ali skupine moških). Tega se ni mogoče naučiti nikjer drugje. Tega se ni mogoče naučiti niti od drugih dečkov niti od žensk.

Ko sem bil še otrok, me je oče ob zgodnjih sobotnih jutrih učil ribarjenja. Ure in ure sva skupaj presedela ob reki ali jezeru in poskušala ujeti kakšno ribo. V resnici pa sploh ni šlo za ribe. Kar mi je bilo tako pri srcu, so bile očetova navzočnost, pozornost in navdušenost nad menoj.

Ce poslušate skupino moških, kako drug drugemu pripovedujejo o svojih očetih, lahko zaznate globoko hrepenenje moškega srca. »Oče me je jemal s seboj na njivo.« »Oče me je na ulici učil igrati hokej.« »Od očeta sem se naučil, kako se naredi opaž za temelj hiše.« Ne glede na to, za katero podrobnost je šlo - za moškega je največji očetov dar (če mu je sploh dal kaj, česar se je vredno spominjati) ta, da nanj prenaša moškost.

To je ključnega pomena, kajti življenje vas bo preizkušalo, dragi bratje. Preizkušam boste kot ladja na morju in viharji bodo razkrivali vaše slabosti. Zagotovo se vam je to že dogajalo. Kako si sicer razlagate jezo, ki vas zgrabi, strah ter nagnjenost k skušnjavam? Zakaj se ne morete poročiti z izbranim dekletom? In če ste že poročeni, zakaj ne znate pravilno ravnati z ženinimi čustvi? Zakaj ne morete odkriti svojega življenjskega poslanstva? Zakaj vas finančne stiske spravijo v obup ali vas potrejo? Veste, o čem govorim, kajne? Naš osnovni pristop k življenju je tak, da ostajamo znotraj meja tistega, čemur smo kos, in se izogibamo vsemu drugemu. Počnemo le tisto, kar vemo, da moremo ali moramo početi (kot na primer delo v službi), izogibamo pa se vsega, kar bi nam lahko spodletelo (na primer globokega odnosa z ženo in otroki ali duhovnosti).

Današnji svet je svet moških, ki niso bili deležni iniciacije, uvajanja v odraslo in zdravo moškost. Svet delnih moških. Pretežno dečkov, ki se naokrog sprehajajo v moških telesih, imajo moške službe in družine, finančne skrbi in odgovornosti. Prenášanje moškosti nanje ni bilo dokončano - če se je sploh kdaj začelo. Dečka ni nihče popeljal skozi proces moške iniciacije. Zato se večina moških ne more razviti do konca. Zato ne zmoremo resnično živeti kot moški v preizkušnjah, ki jih pred nas postavlja življenje. Na sinove in hčere ne zmoremo prenesti tistega, kar potrebujejo, da bi lahko sami postali celostni in sveti moški ter ženske.

Obenem pa so okrog nas fantje, mladeniči in moški naših let, ki krvavo potrebujejo koga, ki bi jim pokazal, kako ravnati. Kaj pomeni biti moški? Ali *sem* moški? Kako naj ravnam v tem ali onem trenutku? Ti fantje odraščajo v negotove moške, saj na ključna vprašanja svoje duše niso prejeli odgovorov ali pa so prejeli slabe. Odrastejo v moške, ki sicer delujejo, ni pa to delovanje zakoreninjeno v resnični moči, modrosti in dobroti. Nikogar ni, ki bi jim pokazal pravo pot.

Moška iniciacija je potovanje, proces, iskanje - zgodba, ki se odvija postopoma. Izkušstvo blagoslova ali obreda je sicer lahko izjemno lep in mogočen dogodek; ob tej priložnosti slišimo slovesne besede. Taki trenutki lahko povzročijo preobrat v našem življenju. Toda to so le trenutki - trenutki pa, kot veste, hitro minejo in potonejo v reki življenja. Potrebujemo več kot le trenutek, več kot le dogodek. Potrebujemo proces, potovanje, junaško

zgodbo, polno doživetij, ki se postopoma tkejo v celoto in dopolnjujejo med seboj. Potrebujemo iniciacijo. In potrebujemo Vodiča.

Pod očetovim vodstvom

Pogosto o kom pravimo, da je vse v življenju dosegel sam. To rečemo občudujoče, medtem ko bi pravzaprav morali o takem človeku govoriti podobno kot o kakšnem pokojniku ali o kom, ki je pred kratkim izgubil roko: z žalostjo in obžalovanjem. Moški, za katerega pravijo, da je vse dosegel sam, je pravzaprav osiroteli moški, ki je ugotovil, kako lahko del svojega življenja obvladuje sam.

Avtor pripoveduje kako ga je nek neznan moški v reki učil muharjenja. Pokazal mu je, ga pustil in šel sam lovit nižje. Avtor pa zapiše:

To me je osrečilo - a ko sem stal v reki in mi je šel ribolov dobro od rok, sem pri duši občutil še globlje zadovoljstvo. Povezano je bilo z nekakšno prvinsko potrebo v meni; in ta je bila potešena. Med vožnjo proti domu sem se zavedel, daje bil to Božji dar - da mi je Bog prek tega moškega podaril *očetovstvo*.

Uvajanje v moškost

Človek ni zasnovan tako, da bi moral v življenju vse dognati sam. Bog nam želi očetovati. V resnici to že dolgo počne, le da mi tega ne vidimo. To tudi želi početi veliko intimneje - a da bi to lahko sprejeli, moramo biti primerno naravnani. Zato potrebujemo nov način videnja, temeljno preusmeritev svojega pogleda na življenje in svojega položaja v njem. Prvič, upoštevati moramo, da smo »nedokončani«, delni moški, znotraj večinoma dečki, potrebni iniciacije. V številnih pogledih. Drugič, odvrniti se moramo od svoje neodvisnosti in od vseh oblik spopadanja z življenjem oziroma bezanja pred njim; le na ta način se moški lahko pokesa. Uporabljam izraz *pkesa*, saj naš pristop do življenja temelji na prepričanju, da se Bog večino časa skriva. Razumem, od kod to prepričanje; tudi sam se nenehno bojujem proti njemu. Pa vendar: to je nejevera, mar ne? Vendarle moramo tvegati in odpreti srce za možnost, da nas Bog kot moške uvaja v odraslost - morda še posebej na področjih, kjer čutimo, da smo od Boga zapuščeni. Dovolimo Bogu, da nas ljubi kakor oče.

Priznam, da je to za moškega težko. Moške namreč preveva nekakšno temeljno nezaupanje, ki smo se ga tekom življenja naučili in ki izhaja iz globokega nezaupanja v Boga — to pa smo podedovali od Adama. Ob preklopu se bomo počutili neprijetno. Bolj ko smo se navadili stremeti po življenju, ločenem od Boga, bolj nenormalno in stresno se nam bo zdelo stremljenje po neposredni navzočnosti Boga v našem življenju. Se posebno Boga, ki v odnosu do nas deluje kot oče. Vendar se ta trud obrestuje. *Obrestuje se*. Obrestuje se, da si dovolimo biti obravnavani očetovsko - ob tem se moramo zavedati, da se bomo morali na novi način življenja privajati, in skleniti, da bomo pri tem privajanju odločno vztrajali.

Predlagam torej, da povsem preoblikujemo svoj pogled na življenje moškega in pogled na svoj odnos z Bogom. Rad bi vam pomagal tudi pri tem, da bi preoblikovali svoj način vzpostavljanja odnosov z drugimi moškimi - še posebno vam, ki ste očetje, in se sprašujete, kako vzgajati dečka. To preoblikovanje se začne, ko spoznamo, da je življenje moškega proces iniciacije v resnično moškost. Gre za vrsto faz, v katerih vsrkavamo spoznanja in se pomikamo naprej. Kar pa zadeva Boga, sem prepričan, da želi dečka ali moškega v katerem koli življenjskem obdobju predvsem uvajati v odraslo življenje. Velik del tistega, kar si zmotno razlagamo kot sitnosti, preizkušnje ali lastne spodrsaljaje, je pravzaprav način Božjega očetovstva, pri katerem nas želi skozi kaj popeljati, da bi nas s tem okrepil ali ozdravil oziroma nas osvobodil nečesa nesvetega v nas. Z drugimi besedami, da bi bili z njegove strani deležni iniciacije - kar je izrazito moški podvig.

Vprašanja za premislek in pogovor

PREMISLIM SVOJO OTROŠKO IN MLADOSTNO IZKUŠNJO OČETA IN JO OPIŠEM SEBI IN MOŽEM.

KAKO JE NAME PRENAŠAL MOŠKOST?

KAKO PRENAŠAM MOŠKOST SVOJIM SINOVOM ALI KAKEMU DRUGEMU MOŠKEMU?

PO KOM TI JE BOG PODARJAL OČETOVSTVO ALI TI GA ŠE? KOMU GA PA TI?